Rußow.

Nigulasti-kirik.

Se kirik on 1317 aastal ehitatud ja on püha piiskopi Nigola järel oma nime saanud. 1681 aastal sai kiriku torn mahakistud, sest et oli wiltu waunud. 1695 aastal oli torn jälle walmis, kuda tema praego seisab. Seestpidi on kirik peaaegu weel nõndasamuti, kuda Katoligi-ajal. Teised kirikud riisus rahwas omas rumaluses 1524 aastal tühjaks, sest et arwasid Jumalat auustada kui kirikute seest kõik ärakautaksid, mis seal weel Paapsti-usku meele tuletas. Just õhtu enne seda pääwa, kus Tallinna kirikutes esimest korda Luteruse-õpetuse järel Jumala-teenistust peeti, kogus rahwas endid koku, tunggis kirikutesse, ja hakkas löhkuma ja riisuma, mis käte juhtus. Mõni wõttis ka oma kaasa, mis raha wäärt oli, aga wanad raamatud räägiwad, et need suguseltsid, kellele sest kiriko waralt midagi saanud, suutumaks hukka läinud. Paar pääwa selle järel rahwas röhus kaa Nigulasti kirikusse, aga üks kiriko-wõõrmünder oli nii tark olnud,

et ta need kõige paremad kiriko-riistad enne nende eest oli hauakambre, kiriko põranda alla, ärapetnud ja ukse luku sisse tina walanud. Altar on nagu Maa-kirikus, kapi moodi. Keskpaigas on 32 Katoligi 4 püha-kuju, puust nikerdatud, ülekullatud ja maalitud. Nende wahel seisawad 36 wähemat kuju, nende keskel on kuninggas Taawet. Kapi uste peale on Katoligi püha-meeste elukäigid maalitud. Altari ligi on müüri sees üks koht, raud trellid ees, kus süüalused inimesed Jumala teenistuse ajal pidid olema. Enne olid kõik kiriku-seinad mõisniku-wapnaid (suguseltsi-pitserid) täis, nagu nüüdki weel Toompää-kirikus, aga kui Nigolasti kirik 1846—1848 aastal parandatud sai, wõeti need mis wääga wanaks olid läinud, wälja. Kantsle ukse wastas on Tallinna esimese Superintendendi Magister Bokki pilt, kuda tema oma surmawoodi peal on. Altari wastas seisab üks 1½ sülda kõrge paks mitmearuline wask lühter, seda on wanal ajal üks kogoduse liige kirikule kingkinud. Kõrwa-kabelis, mis hoowi pool on, rippus enne üks